

[OL] den s...

DEN S Jaroslavem Millerem

Studoval historii a filologii v Olomouci, Budapešti a Oxfordu. Mezi jeho učitele patřili Josef Jařab, Ralf Dahrendorf, Stephen Greenblatt či Robert J. W. Evans. V roce 2012 byl jmenován profesorem historie a v současné době zastává funkci vedoucího katedry historie Filozofické fakulty UP v Olomouci. Nám **Jaroslav Miller** s úsměvem na rtech prozradil, jak probíhá jeho obyčejný den...

PŘIPRAVILA: ZUZANA ZBOŘILOVÁ

Pokud nejsme zrovna v zahraničí, v němž náš život plyne jaksí klidněji, začíná můj den brzy ráno krmením naší rozrůstající se domácí fauny. Poté probudím děti a z našeho domu se stává na hodinu bojiště, na němž zuří dlouho nerozhodnutý boj o to, jestli stihneme školu včas a s vyčištěnými zuby. Po příchodu na Historický ústav (Na Hradě 5), se většinou ihned chápou lopaty a uklízím (k obveselení mých okoloprocházejících studentů) psí exkrementy, které před naším vchodem zanechávají po svých pejských slušně vychované olomoucké dámy a stejně slušně vychovaní pánové. Po této ranní rozcvičce si snížím (alternativně zvýším) hladinu adrenalinu na přednáškách či seminářích s mými studenty. Odpoledne se snažím buď něco vybádat ve vědecké knihovně nebo pracovat doma. Relativní klid trvá tak do čtyř hodin odpoledne, protože poté vyzvedávám děti ze školy, píšu s nimi úkoly (mimochodem zjistil jsem, že ani moje dvě vysoké školy často nestačí na to, abych pochopil slovní zadání úloh pro žáky třetí třídy) a jezdím na kroužky. Večer zbaběle nechávám děti ženě a vyrážím buď na squash nebo do tělocvičny na fotbálek, který s přáteli z dob vysokoškolských studií hrajeme již více než 20 let. Jsem v podstatě taková humorná karikatura moderního tatínka.

Procestoval jste pracovně spoustu zemí. Která vás oslovila nejvíce?

Když se ve vzpomínkách vrátím zpět v čase, sám žasnou nad vlastní proměnou.

Pamatuji si dobře na ten zářijový den, kdy jsem z jesenických hor dorazil do Olomouce studovat na univerzitu. Stál jsem před nádražím, stydlivý vesnický hoch ztracený v olomouckém „velkoměstě“, odřený kufřík v ruce a v duši mírnou paniku. Dnes se vracím ze světa a říkám si, jaké je Olomouc krásné, klidné, malé město. Ale k vaší otázce. Líbilo se mi v Oxfordu, kde jsem studoval na přelomu tisíciletí. Inspirativní prostředí, přednášky nositelů Nobelových cen, veslování za mou kolej, brigádní čepování piva v legendární hospodě Eagle and Child, kam chodili kdysi Tolkien a C. S. Lewis, probírání se starými rukopisy v bodlejiánské knihovně a lekce squashe od mého pákistánského spolubydlícího. Jako rodina jsme si ovšem oblíbili Západní Austrálii, která je autentickou a nejkřovitější Austrálií, jakou si lze představit. Jedná se o jedno z nejoblehčejších míst na Zemi, s nedotčenou divočinou, liduprázdným teritoriem, geologicky nejstaršími útvary na Zemi a s úžasně čistým Indickým oceánem. Děti chodily v Perthu do školy a do školky, já přednášel na místní univerzitě a moje žena si užívala života. Vzpomínám na (pro nás netypickou) univerzitní oslavu Vánoc a nového roku v plavkách na pláži. Často do Austrálie nyní pracovně létám a myslím, že mne hned tak neomrzí.

Co musí člověk udělat pro to, aby dostal oprávnění být pohřben na oxfordském studentském hřbitově?

Pouze úsměvnou maličkost. Měli byste studovat v Oxfordu a nezapomenout včas zemřít. Jako bývalý oxfordský student jsem obdržel absolventskou kartu s dlouhým výčtem výhod. Mezi nimi figuruje i bizarní privilegium, že absolventi, kteří opustí tento svět v mladém věku, mohou „požádat“ (asi jako satisfakci) o uložení na studentském hřbitově. Mne už tahle skvělá výhoda zřejmě mine, takže z privilegia se bude těšit někdo jiný. Rád své místo přenechám potřebnějším.

Aktuálně hostujete v mezinárodní komisi na Univerzitě Západní Austrálie v Perthu. Co si pod tím můžeme představit?

Nabídka pobavila i mne samotného. Jde o to, že Perth dnes patří k nejvíce prosperujícím městům na světě a tedy i k nejrychleji rostoucím. Poloha Perthu je přitom nádherná – na březích členitého zálivu Indického oceánu a ústí řeky Swan a nefalšovanou australskou buší přímo v centru města. Na mém soukromém žebříčku velkoměst příjemných pro život Perth obsazuje rozhodně přední příčky. Protože s místem není v Austrálii problém, město nicméně nekontrolované bobtná a začíná vykazovat některé symptomy sídel v rozvíjejícím se světě. Jako Evropan a jako historik zabývající se urbánním prostředím jsem obdržel nabídku účastnit se práce jedné ze tří mezinárodních komisí, které mají vypracovat možný scénář rozvoje města v dalších 50 letech. V naší komisi máme sociology, urbanisty a zástupce developerů. Pracujeme zadarmo a teprve pokud náš návrh bude přijat, budeme ohodnoceni.

Lidé se běžně „škatulkují“ na intelektuály nebo sportovce. Vy dokazujete, že lze být obojí! Jaké sporty provozujete?

Musím vás jemně opravit, nejsem intelektuál. Jsem pořád venkovský balík, ze kterého náhodou udělali profesora historie. Tento akademický titul jsou takové moje mimikry. Ale se sportem máte pravdu. Ještě na střední škole jsem se závodně věnoval atletice, což byla nádherná léta. Od těch dob mi zůstala živočišná touha po pohybu. Jak se nehýbu, jsem protivný. Takže se dá říci, že jsem drogově závislý. Asi nejvíce času věnuji cyklistice, a to v takové mírně excentrické formě, která se nazývá bike climbing. Vybírám si s podobně postiženými přáteli ty nejextrémnější kopce a hory s převýšením minimálně kilometr a vyjíždíme je na kole. Protože takových stoupaní v ČR moc není, děláme často expedice za hranice. Nejdál jsem byl na kole v Austrálii, kde na cyklistů ovšem čhají jiné „výzvy“ než hory, a to především borko, hadí a absolutní samota. Kromě cyklistiky „žeru“ squash, tenis a celá rodina milujeme turistiku. V zimě měním kolo za běžky, na které vyrážím do Jeseníků prakticky každý víkend. Praktikujeme model žena a děti na svah, tatínek do stopy (jak víme, každá stopa vede do nějaké hospody). A abych nezapomněl, každý čtvrtek se s přáteli a studenty už 20 let scházíme na fotbálek. Při těchto pohybových aktivitách si vždycky připomínám starou pravdu o tom, že ty nejlepší věci na světě jsou zadarmo. Mužská zpcená těla, to je moje. A navíc moje ego budoucího starce vždy plesá, když v čemkoliv porážím svoje o 20 let mladší studenty. To mi dává skvělou možnost působit na mě mravokárně.

Proč myslíte, že se dnešní mladí lidé bojí využít zahraničních pobytů a studijních výměň?

Sám nad tím žasnu. Jsem z generace tzv. Husákových dětí, která velmi toužila studovat v zahraničí a pro kterou má ten otrepaný American Dream stále svůj reálný obsah. Dnes ovšem čelíme situaci,

kdy nabízíme studentům desítky studijních stáží na mnoha skvělých univerzitách několika kontinentů a často je neobsadíme. Nejde přitom pouze o zvýšení kvalifikace nebo o jazyk, ale i o poznání sebe sama, prověření vlastních schopností obstat v cizím prostředí. Osobně zahraniční zkušenost považuji i za lék proti provinčnosti a jisté uzavřenosti, které v české společnosti pořád přezívají. Ptám se svých studentů, kdy jindy by chtěli cestovat než nyní, ve věku okolo 20 let. Po studiích budou shánět práci, manželky (nebo manžele), pořídí si děti, rozvedou se, pořídí si další rodinu, znovu se rozvedou. Na cestování a knížky už čas nikdy nezbyde, alespoň ne v takové míře.

Co obnáší funkce ambasadora Fulbrightovy komise v České republice?

Tento hrký titul mi propůjčil nedávno velvyslanec Spojených států amerických. V podstatě se jedná o propagaci Fulbrightova programu v ČR mezi vědci a studenty, kteří mají možnost požádat o financování jejich výzkumu nebo studia v USA. Fulbright je naprosto elitní značka a elitní program americké vlády a kdo obdrží Fulbrightovo stipendium, má ve své kariéře otevřené dveře dál. Může bádát ve špičkových vědeckých ústavech nebo studovat třeba na Harvardu. Fulbright financuje i pobyt rodinných příslušníků a všemožně se stará o to, aby stipendista byl opečováván jako v bavlnce. Sám jsem strávil v Americe jako fulbrightista skvělý čas v roce 2008 a naše tehdy mrňavé děti si to opravdu užívaly.

Vydat jste mnoho publikací. Je něco, co byste doporučil čtenářům [OL]4you?

Doporučil bych důrazně čtenářům, aby si koupili všechny moje knihy. Nedají se totiž číst, a tak jich mají knihkupci stále plné sklady a moje žena by jistě ocenila mírnou finanční injekci z jejich prodeje do rodinného rozpočtu.

Jaké jsou vaše plány do budoucna?

To je klíčová otázka pro mne samotného, protože v jistém ohledu jsem dospěl na vrchol jednoho kopce. Mám za sebou psychologicky bolestnou čtyřicítka a těším se poměrně slušnému postavení v akademickém světě. Nejsem tedy už „mladý nadějný“, ale zároveň snad ještě nepatřím do kategorie „přestárly opotřebovaný“. Přemýšlím tedy, jestli nenastal čas posunout se někam dál a odpovědět na tuto otázku pro sebe zatím nacházím v aktivnějším angažmá ve službách olomoucké univerzity, pokud o to bude stát. Jde mi o pokus vyvolat diskuzi o směřování a ambicích naší univerzity v následujících letech a desetiletích. A není to jenom otázka peněz. Palackého univerzita má obrovský vědecký potenciál, ale abychom ho naplnili a pronikli mezi nejlepší akademie světa, musíme opustit poněkud svazující mentalitu nejstaršího moravského vysokého učení a osvojit si vizi úspěšné (středo)evropské univerzity. To znamená mnohem vyšší míru internacionalizace výuky i výzkumu, investice do lidí i sebevědomou a viditelnou prezentaci. Je to jako s fotbalem. Kluby, které se spoléhají pouze na vlastní odchovance, jsou obvykle méně úspěšné než ty, které se koukají i do zahraničí. Jinými slovy, olomoucká univerzita může směřovat do první ligy, ale musí překonat stereotyp regionálního hráče, protože, (řečeno s Milanem Kunderou) život je jinde.

Chcete si přečíst celý časopis?

Můžete tady: http://issuu.com/ol4you/docs/13_04_ol4you